

Τι είναι ο «Φάκελος της Κύπρου»;

✘ «Φάκελος της Κύπρου» ονομάζεται όλο το αρχείο της αίθουσας επιχειρήσεων και όλων των σχετικών υπηρεσιών που αφορά την ελληνοτουρκική κρίση και την τραγωδία της Κύπρου το 1974 (στρατιωτική επέμβαση και κατοχή του βορείου τμήματος της Κύπρου απ' τους Τούρκους με τις επιχειρήσεις «Αττίλας 1» και «Αττίλας 2»). Το υλικό συγκεντρώθηκε από επιτροπές αξιωματικών, με εντολή του υπουργού Εθνικής Άμυνας, Ευάγγελου Αβέρωφ, κι αφού σφραγίστηκε με την επιγραφή «Αρχείον Ελληνοτουρκικής Κρίσεως 1974», παραδόθηκε στην πολιτική εξουσία (κυβέρνηση Κωνσταντίνου Καραμανλή), με τελικό σκοπό την δικαστική έρευνα και δίωξη των υπευθύνων.

Κάτι τέτοιο όμως δεν συνέβη, καθώς με Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου (αριθμός Π.Υ.Σ. 45/7-3-75), όλο το αρχείο, μαζί με επιπρόσθετο αρχείο που συγκέντρωσε η Επιτροπή της Βουλής για το «Κυπριακό», τοποθετήθηκε και σφραγίστηκε σε κιβώτια κι έκτοτε φυλάσσεται σε αποθήκη της Βουλής. Στις 3-5-1976 η Πράξη ενισχύθηκε με Υπουργική Απόφαση του υπουργού Δικαιοσύνης Κωνσταντίνου Στεφανάκη, με την οποία ανεστάλη η ποινική δίωξη κατά παντός υπευθύνου, με το αιτιολογικό ότι «...ανακύπτει κίνδυνος να προκύψουν γεγονότα ικανά να διαταράξουν τας διεθνείς σχέσεις της Ελλάδος μετ' άλλων κρατών...». Οι εικασίες και οι φήμες, αιτιολογούν την απόφαση αυτή, ως κίνηση αυτοπροστασίας των πολιτικών (Ελλήνων και Ελληνοκυπρίων), καθώς φέρονταν να προέκυπταν βαρύτερες ευθύνες γι' αυτούς (εκτός απ' αυτές των στρατιωτικών), σε συνάρτηση και με τον βαθμό επέμβασης ξένων δυνάμεων (Αμερικανών και Βρετανών) στα τότε δρώμενα και τις εξελίξεις. Έκτοτε, πάντα υπήρχαν και υπάρχουν οι επιφυλάξεις, για το αν το αρχείο παραμένει αμετάβλητο χωρίς να έχει αλλοιωθεί ή αφαιρεθεί κάτι απ' τους άμεσα ενδιαφερόμενους.

Το 1986, επί κυβερνήσεως Ανδρέα Παπανδρέου, δημιουργήθηκε Εξεταστική Επιτροπή για να εξετάσει τον «Φάκελο της Κύπρου», αλλά τα δυο πορίσματα που προέκυψαν το 1988 (ένα του ΠΑΣΟΚ κι ένα της Νέας Δημοκρατίας) θεωρήθηκαν, εκτός από πορίσματα-παρωδίες (επέρριπταν τις περισσότερες ευθύνες στους ξένους, ακόμη και στους...Σοβιετικούς, υποβαθμίζοντας το περίφημο «Η Κύπρος κείται μακράν» του Κωνσταντίνου Καραμανλή και «ψελλίζοντας» κάποιες ευθύνες για τον τότε υπουργό Εθνικής Άμυνας, Ευάγγελο Αβέρωφ), ως πρόσχημα για το οριστικό κλείσιμο του «Φακέλου της Κύπρου», χωρίς την απόδοση ουσιαστικών ευθυνών και άσκηση ποινικών διώξεων.

Το 2008, ο νομικός Στέλιος Γρηγορίου κατέθεσε μήνυση «κατά παντός υπευθύνου, στρατιωτικού και πολιτικού προσώπου, ενεχομένου εις τα γεγονότα της Κυπριακής προδοσίας» και αίτημα στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, ζητώντας την ανάκληση της Υπουργικής Απόφασης του 1976, που απέκλειε την απόδοση ευθυνών και την ποινική δίωξη των υπευθύνων. Το αίτημα αυτό απερρίφθη με το αιτιολογικό ότι «δεν εκλείπουν οι λόγοι αναστολής των λόγων της ποινικής δίωξης των υπευθύνων για τα εγκλήματα της κυπριακής τραγωδίας»...